

## Tromlestenen i Taulov

På P-pladsen ved Østergade og Tårupvej.



### Baggrund:

Mindesmærket er stenen fra en gammel hestetrukket vejtromle, der blev brugt til at gøre vejen jævn.

Før vejene blev asfalterede, brugte man stenskærver, sand og ler som underlag. Det var vejmandens arbejde at holde vejene ved lige, når der f.eks. opstod huller, der skulle lappes med stenskærver.

Det var et hårdt og dårligt lønnet arbejde at være vejmand. Arbejdsdagen var udendørs i alt slags hver – fra syv morgen til syv aften om sommeren, og otte morgen til otte aften om vinteren. Der var dog to timers pause midt på dagen.

Stenen blev opsat som vartegn og vejviser i 1949. Verset er et let omskrevet citat fra Anton Berntsens "Sangen om Taulov" fra samme år.



### **Forslag til aktiviteter og spørgsmål**

Læs teksten på graven højt og forklar svære ord efter behov (gøring, jævne, slægt, vandre).

Vælg de spørgsmål, der giver mening for alderstrinnet. Fortæl selv ud fra baggrundsteksten.

- Hvad tror I, at stenen har været brugt til? (Til at gøre gamle veje flade/jævne)
- Hvad har trukket tromlen? (Heste)
- Hvad gør man i dag? (Man bruger asfalt og motordrevne tromler)
- Har I prøvet at gå på en grusvej? Også om forår og efterår, når det er vådt? Hvad sker der med vejen?
- Hvilke tal kan I finde på stenen? Hvilke årstal? (Stil spørgsmålet, så det passer til alder - 1949)
- Hvad mon det betyder, at "jævne vej for andre"?



## Forslag til aktiviteter og opgaver hjemme

Vælg det, der giver mening og tilpas opgaverne til alderstrinnet.

Billeder og tekster findes på de følgende sider.

### Vejtromler

Gæt og tegn: Hvordan du tror, tromlestenen har været brugt? Vis børnene billederne bagefter.

### Jens Vejmand (Aakjær, 1905)

- Syng nogle af versene fra 'Jens Vejmand' – f.eks. vers 1, 5 og 6. Genfortæl resten af teksten.
- Melodien kan høres her: <http://www.erlingmusic.dk/upl/15251/JensVejmand.mp3>
- Tegn Jens Vejmand eller tegn Jens Vejmands grav med det gamle trækors.
- Tegn Jens Vejmands gravsten, som du synes, den skulle se ud, hvis han havde fået en.

### Billede: 'En landevej' (Brendekilde, 1893)

Tal om billedet:

- Hvad er det, der er bag ved vejmanden? Hvad bruger han den til? (En læskærm – 'Hvem sidder der bag skærmen')
- Hvad for noget værktøj har vejmanden? Hvad bruger han det til?
- Tror I, han er glad for sit arbejde?
- Hvem arbejder sammen med vejmanden?
- Er vejmanden og hans kone unge eller gamle?
- Hvorfor skal de stadig arbejde selvom de er gamle? Hvad gør gamle mennesker i dag?
- Hvem er barnet? Er det vejmandens?
- Er barnet glad eller trist eller noget andet? Hvorfor?

### Sangen om Taulov (Berntsen, 1949)

Syng vers 3 fra 'Sangen om Taulov', der handler om stenen. Melodien kan høres her:

<http://www.erlingmusic.dk/upl/30483/SomDybestB.mp3>





H.A. Brendekilde: En Landevej (1893) (Statens Museum for Kunst CC0)





Vejtromle, ca. 1800 – Deutsches Stassenmuseum. (wikiuser: Gun Powder Ma – CC BY-SA 3.0)



Vejtromle, 1905.



## Jens Vejmand

Hvem sidder der bag skærmen med klude om sin hånd,  
med læderlap for øjet og om sin sko et bånd,  
det er såmænd Jens Vejmand, der af sin sure nød  
med hamren må forvandle de hårde sten til brød.

Og vågner du en morgen i allerførste gry  
og hører hamren klinge påny, påny, påny,  
det er såmænd Jens Vejmand på sine gamle ben,  
som hugger vilde gnister af morgenvåde sten.

Og ager du til staden bag bondens fede spand,  
og møder du en olding, hvis øje står i vand, -  
det er såmænd Jens Vejmand med halm om ben og knæ,  
der næppe ved at finde mod frosten mer et læ.

Og vender du tilbage i byger og i blæst,  
mens aftenstjernen skælver af kulde i sydvest,  
og klinger hammerslaget bag vognen ganske nær, -  
det er såmænd Jens Vejmand, som endnu sidder der.

Så jævned han for andre den vanskelige vej,  
men da det led mod julen, da sagde armen nej;  
det var såmænd Jens Vejmand, han tabte ham'ren brat,  
de bar ham over heden en kold decembemat.

Der står på kirkegården et gammelt frønnet bræt;  
det hælder slemt til siden, og malingen er slet.  
Det er såmænd Jens Vejmands. Hans liv var fuldt af sten,  
men på hans grav - i døden, man gav ham aldrig én.



**Sangen om Taulov (3. vers) (Berntsen, 1949) (Mel. Som dybest brønd).**

Ej blot på kirkegården mangel sten  
Bevarer for os gamle tiders minder,  
Men hist ved alfarvej, der står nu én  
Hvis mager næppe andet steds man finder.  
En tromle, der har jævnet mangel vej,  
Hvor egnens slægter førhen skulde vandre,  
Nu siger den: Gid det må lykkes dig  
At gøre vejen god og jævn for andre.

